

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS TARNYBOS STATUTO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-693 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MUITINĖS ĮSTATYMO NR. IX-2183 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 15, 18, 28 IR 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 29¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 2, 6, 7, 13, 14, 17, 18, 20, 23, 26, 28, 29, 32, 33, 35, 36, 38, 39 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 11 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO NR. XIV-1732 9, 18 IR 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VADOVYBĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1183 PAPILDYMO 52¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau – Projektai) (TAP-23-783) (TAIS Nr. 22-10554(3))

2023-06-14 Nr. NV-1448

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektų lydimoje medžiagoje nurodoma, kad teikiama Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Statuto projektas) tikslas- „tobulinti vidaus tarnybos valdymą, <...> nustatyti priemones, kurios pagerintų pareigūnų motyvaciją“, tačiau motyvacinėms problemoms spręsti reikalingos priemonės, susijusios su motyvacijos ir darbo užmokesčio didinimu bus sprendžiami kitame Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projekte, nes pareigūnų darbo užmokesčio tobulinimo nuostatos bus derinamos su priimtais Valstybės tarnybos reformos projektais. Atsižvelgiant į siūlomą Statuto projekto įsigaliojimo datą, o taip pat siekiant teisėkūros ekonomiškumo bei teisinio reguliavimo sistemiškumo, siūlytume papildomai svarstyti galimybę visus reikalingus Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) pakeitimus teikti viename Statuto pakeitimo projekte, išdėstant Statutą nauja redakcija, tokiu būdu pašalinant teisinio reguliavimo vientisumo stoką bei optimizuojant teisėkūros procesą.

2. Dėl Statuto projektu keičiamo Statuto 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinamų pareigūnų tarnybinės etikos principų:

2.1. Kelia abejonių humaniškumo principo turinys, kadangi pagal specialiuosius įstatymus, minėto principo turinys yra įtvirtintas kaip pareigūno teisės ir pareigos (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 3 punktas numato gelbėti žmogaus gyvybę, sveikatą ar turtą, 25 straipsnio 1 dalies 2 punktas numato pareigūnui pareigą imtis neatidėliotinų priemonių užkirsti kelią daromai nusikalstamai veikai ar administraciniam teisės pažeidimui (nusižengimui) ir pan.).

2.2. Svarstytina, kodėl vadovaujantis nesavanaudiškumo ir nepiktnaudžiavimo valdžia principu, pareigūnas, ne tarnybos metu matydamas teisės pažeidimą (pavyzdžiui, vagystę) ir

siekdamas jį užkardyti negalėtų naudoti tarnybinio pažymėjimo ar specialaus ženklo, kas galimai sėkmingiau sudrausmintų teisės pažeidėją.

2.3. Įvertinus tai, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje sąžiningumas suvokiamas kaip fundamentali, bazinė vertybė, pagal kurią asmens elgesys teisiniuose santykiuose turi pasireikšti protingumu ir teisingumu, siūlytume įvertinti, ar Statuto projekto 3 straipsnyje dėstomame Statuto 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte pateikiama sąžiningumo principo esmė nėra pernelyg susiaurinama, nurodant tik kitų pareigūnų daromų teisės pažeidimų ir tarnybinės etikos principų neatitinkančio elgesio netoleravimą. Be to, svarstytinas tokių pranešimų tiesioginiam vadovui perdavimas, įvertinant tai, kad pareigūno teisių ir pareigų visuma, visų pirma, suponuoja veiklą, kurios prieštarauja teisės aktams, užkardymą, o ne pranešimą tiesioginiam vadovui.

2.4. Pavyzdingumo principu yra įtvirtinama pareiga nepažeisti kitų pareigūnų garbės ir orumo, tačiau neaišku, kodėl darbuotojų ar kitų valstybės tarnautojų atžvilgiu tai negaliojotų. Taip pat nenurodoma, kas laikytina kompetentingais subjektais, kurie galėtų padėti spręsti konfliktus. Siūlytina tai aiškiai įvardinti.

3. Statuto projekto 3 straipsnyje dėstomoje Statuto 3 straipsnio 3 dalies nuostatoje turi būti patikslinta, nurodant koks ministras turimas mintyje, nes trumpinys „ministras“ įvestas tik Statuto 5 straipsnyje, kuris Statuto projektu nekeičiamas.

4. Statuto projekto 5 straipsnyje dėstomoje Statuto 7 straipsnio 4 dalies nuostatoje siūlome patikslinti formuluotę „vykdo nustatytas funkcijas“, nes nėra aišku, kokios nustatytos funkcijos (ar pareigūnams pavestos, ar jiems nustatytos konkrečiais teisės aktais) turimos mintyje. Be to, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 77 punktu, turėtų būti vengiama nuorodos į konkretų žemesnės galios teisės aktą, todėl nuostatą siūlome formuluoti be konkrečios nuorodos.

5. Statuto projekto 9 straipsnyje dėstoma Statuto 18 straipsnio 7¹ dalies nuostata suprantama nevienareikšmiškai, todėl siūlome performuluoti, kad būtų aišku, kokia Vyriausybės nustatyta tvarka šiuo atveju turima mintyje: ar siūloma Vyriausybei patvirtinti lėšų skyrimo tvarką, ar turima mintyje, pavyzdžiui, Vyriausybės priimta galiojanti Paramos aukštųjų mokyklų studentams teikimo tvarka, ar kita.

6. Statuto projekto 10 straipsnyje keičiamo Statuto 19 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad kursantai veikdami kartu su pareigūnais galėtų panaudoti prievartą, t. y., taip pat ir šaunamuosius ginklus bei sprogmenis. Visų pirma, kelia pagrįstų abejonių ar yra tinkama kursantams leisti naudoti visas prievartos priemones (kai kurių priemonių naudojimui asmuo turi atitikti specialius reikalavimus, turėti reikiamus leidimus, kvalifikaciją ir pan.). Tuo pačiu pažymime, kad Statuto projekte nėra įtvirtinta pareiga prieš leidžiant kursantams naudoti prievartos priemones būti išmokytiems tinkamai tai daryti, todėl performuluotina 4 dalies paskutinio sakinio nuostata, ne tik pavedanti nustatyti tvarką, bet ir įtvirtinant pareigą kursantams mokėti tinkamai elgtis naudojant prievartos priemones.

7. Statuto projekto 10 straipsnyje keičiamo Statuto 19 straipsnio 5 dalyje nustatoma, kad kursantams mokamų stipendijų dydį ir mokėjimo tvarką nustato *Vyriausybė ar jos įgaliota institucija*, nors vadovaujantis galiojančio Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 38 straipsnio 1 dalimi, „mokiniais, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas ar jų modulius, siekdami įgyti pirmąją kvalifikaciją, bausmių vykdymo sistemos profesinio mokymo

įstaigų ir vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigų mokiniams *Vyriausybės nustatyta tvarka* gali būti mokamos stipendijos ir teikiama kita materialinė parama“. Siekiant sistemiškumo, būtų tikslinga vertinamą Statuto projekto nuostatą tikslinti, įvertinant ir siūlomą reguliavimą dėl tikslinių stipendijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos nustatymo, kuris skiriasi nuo minėtame įstatyme, kurio pakeitimai teikiami kartu su Statuto projektu, įtvirtintų nuostatų (tikslinių stipendijų, mokamų iš valstybės biudžeto lėšų, skyrimo ir mokėjimo tvarką taip pat tvirtina pati Vyriausybė).

8. Statuto projekto 11 straipsnyje, pildant Statuto 24 straipsnį 2 dalimi, siūlome patikslinti nuostatą „šių valstybių ar teritorijų“ atsisakant žodžio „šių“, kuris klaidina tuo atveju, jei reguliavimas liečia vykimo į ne Europos Sąjungos ir ne į Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos valstybes ar teritorijas tvarką bei valstybes ar teritorijas, į kurias pareigūnai negali vykti, sąrašo nustatymą, nes sąrašas būtų sudaromas ne dėl visų, o tik dėl kai kurių valstybių.

Dėl teisės judėti principo atitikimo. Kelia abejonių nuostatos, numatančios, kad bus sudaromas sąrašas valstybių ar teritorijų, į kurias visi pareigūnai negalės vykti atitikimas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 32 straipsniui, kuris numato, kad pilietis gali laisvai kilnotis ir pasirinkti gyvenamąją vietą Lietuvoje, *gali laisvai išvykti iš Lietuvos*. Ši teisė negali būti varžomos kitaip, kaip tik įstatymu ir jeigu tai būtina *valstybės saugumui, žmonių sveikatai apsaugoti, taip pat vykdant teisingumą*. Vien aplinkybė, kad asmuo yra pareigūnas negali būti prielaida varžyti jo teisės išvykti iš Lietuvos. Priešingu atveju, tai galimai pažeistų ir Konstitucijos 29 straipsnį, numatantį asmens nediskriminavimo principą priklausomai dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, *socialinės padėties*, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Siūloma įtvirtinti Statuto norma galėtų būti taikoma tik kiekvienu individualiu atveju įvertinus visas aplinkybes (jeigu tai grėstų valstybės saugumui, žmonių sveikatai apsaugoti ar vykdant teisingumą) bei jos proporcingumą, ir tai papildomai pagrindus Projektų aiškinamajame rašte.

9. Statuto projekto 12 straipsnyje (Statuto 28 straipsnio 5 dalis) dėstomame pakeitime, siūlome įvertinti nuorodos į Statuto 32 straipsnio 3 dalies 3 punktą tikslingumą bei pasekmes, nes tokiu būdu sudaroma situacija, kad į vadovaujamas, bet žemesnes pareigas, be atrankos būtų skiriamas pareigūnas, kurio veikla, jau einant vadovo pareigas, įvertinta nepatenkinamai.

10. Statuto projekto 14 straipsnyje keičiamoje Statuto 31¹ straipsnio 1 dalies paskutinio sakinio nuostatoje nėra nustatytas ekstremaliųjų įvykių atvejis, skirtingai nei Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1985, Lietuvos Respublikos Seimo priimto 2023 m. gegužės 25 d., 14 straipsnio 2 dalyje. Siūlytina įvertinti, ar šios aplinkybės pareigūnų perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas taip pat nebūtų aktualios. Prireikus, šiuo aspektu atitinkamai koreguotinos ir lydimųjų įstatymų projektų nuostatos.

11. Vertinant Statuto projekto 15 straipsnyje keičiamą Statuto 32 straipsnį, pastebime, kad nėra aiškus keičiamo straipsnio 2 dalies nuostatos „Centrinės statutinės įstaigos vadovas gali pratęsti tarnybos einant rotuojamas pareigas laikotarpį iki 5 metų“ taikymo aplinkybės ir santykis su šio straipsnio 3 dalies 1 punkto a papunkčio nuostata, todėl, siekiant teisinio aiškumo, būtina nurodytas nuostatas suderinti. Tikslintina šio straipsnio 3 dalis tuo aspektu, kad bendra rotuojamas pareigas laikotarpio trukmė negali viršyti 10 metų iš eilės, todėl 3 dalies 1 punkto a papunktis tokiu atveju negalės būti įgyvendintas. Atsižvelgiant į tai, šiame punkte reikalinga išlyga.

12. Statuto projekto 15 straipsnyje keičiamoje Statuto 32 straipsnio 4 dalyje nustatoma, jog tarnybos einant rotuojamas pareigas pratęsimo ar perkėlimo atveju pareigūnui „*gali būti*

nustatytas ne mažesnis kaip 0,5, bet ne daugiau kaip 1,5 didesnis pareiginės algos koeficientas“ Pastebime, kad nuostata „gali būti nustatytas“ sudaro neapibrėžtumą dėl jos taikymo aplinkybių ir interpretavimo galimybių (ar galėtų būti ir nenustatytas?), todėl siūlytina formuluoti imperatyviau ir vietoj jos įrašyti nuostatą „nustatomas“.

13. Statuto 16 straipsniu keičiamoje Statuto 34 straipsnio 8 dalyje neaišku, dėl kokių priežasčių tiesioginis vadovas, įvertinęs pareigūno veiklą „gerai“, turi šią vertinimo išvadą suderinti su savo tiesioginiu vadovu, kuris paprastai turi mažiau informacijos apie vertinamą pareigūną. Antrame sakinyje tikslintina, koks tiesioginis vadovas turimas minty – ar vertinamo pareigūno tiesioginis vadovas, ar tiesioginio vadovo tiesioginis vadovas? Keičiamoje 34 straipsnio 12 dalyje siūloma numatyti, kad pareigūną į pareigas skiriantis asmuo turi teisę motyvuotai kreiptis į vertinimo komisiją peržiūrėti 34 straipsnio 9 dalyje nurodytą vertinimo išvadą ir įvertinti pareigūno tarnybinę veiklą – pažymėtina, kad pagal to paties straipsnio 9 dalį, jeigu vertinimo išvadoje yra 34 straipsnio 15 dalies 2 punkte numatytas siūlymas, ši išvada ir taip turi būti teikiama svarstyti vertinimo komisijai, todėl siūlome šias nuostatas suderinti tarpusavyje. Šiame straipsnyje nėra aptarta galimybė pareigūnui dalyvauti vertinimo komisijos posėdyje, kai jo vertinimo išvada svarstoma pareigūno tiesioginio vadovo tiesioginio vadovo iniciatyva (34 straipsnio 8 dalis). Siūlome tai įtvirtinti.

14. Statuto projekto 17 straipsniu keičiamo 37 straipsnio 7 dalis performuluotina tuo aspektu, kad Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas nenustato atvejų, kuriais pareigūnai negali būti skatinami ar apdovanojami; taip pat neaišku, kas turima minty „padarę tarnybinės etikos pažeidimą“ – jeigu turima minty pareigūnų tarnybinės etikos principų pažeidimas, tai taip ir reikia nurodyti (pvz., keičiamo 39 straipsnio 3 dalies 9 punktas).

15. Statuto projekto 18 straipsniu keičiamo Statuto 39 straipsnio 5 dalyje tikslintina nuostata „Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka *turi būti* išnagrinėtas skundas“ tuo aspektu, kad minėtas įstatymas nenumato konkrečių skundo išnagrinėjimo terminų, tačiau norma turėtų būti formuluojama, kad neįskaitomas tas laikas tarnybinei nuobaudai skirti, per kurį buvo nagrinėjamas skundas.

16. Statuto projekto 19 straipsniu keičiamo Statuto 43 straipsnio 3 dalyje turėtų būti įtvirtinti objektyvūs kriterijai numatantys, kokiais atvejais ir kokia imtimi žalos dydžio atlyginimas galėtų būti mažinamas, nes priešingu atveju, statutinės įstaigos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui suteikta plati diskrecija priimti sprendimus dėl žalos dydžio sumažinimo, sudarytų nevienodą nuostatų taikymo pareigūnų atžvilgiu bei subjektyvumo galimybę. Pastaba taikytina ir keičiamo 44 straipsnio 3 daliai. Keistina 43 straipsnio 6 dalies nuostata numatanti „nes nebuvo priimtas šio straipsnio 5 dalyje nurodytas sprendimas“, kaip neatitinkantis šio straipsnio 5 dalies nuostatų, pagal kurią toks sprendimas turi būti priimtas. Įstatyme negalima įtvirtinti nuostatų, kurios suponuoja paties įstatymo nesilaikymą.

Be to, keičiamo 43 straipsnio 9 dalies nuostatą dėl pareigūnų atlygintinos žalos dydžio nustatymo šakos kolektyvinėje sutartyje siūlome papildomai svarstyti, nes reikėtų įvertinti, ar susitarimas dėl atlygintinos žalos dydžio sumažinimo šakos kolektyvinėje sutartyje būtų suderinamas su darbdavio pozicija ir užtikrintų statutinei įstaigai skirtų valstybės biudžeto lėšų tinkamą panaudojimą bei skatintų pareigūnų atsakingumą.

17. Statuto projekto 21 straipsniu keičiamo Statuto 45 straipsnio 2 dalies 3 punkte stokoja teisinio aiškumo nuostata „kai jis tampa nebereikalingu“ – kokios sąlygos ar kriterijai lemia tokio sprendimo priėmimą? Taip pat manome, kad šio straipsnio 2 dalies 5 punkte tarpusavyje nekoreliuoja dvi nuostatos – pagal vieną iš numatomų pagrindų, pareigūnas gali būti nušalinamas, jeigu dvejus metus iš eilės neatitinka fizinio pasirengimo reikalavimų, tuo tarpu kitas pagrindas yra –jeigu be priežasties nedalyvauja pasirengimo reikalavimams tikrinime – tai reiškia, kad vienu atveju, pareigūnas 2 metus gali neatitikti reikalavimų ir nebus nušalinamas, kitu atveju neatvykimas jau bus pagrindas jį nušalinti nuo pareigų. Siūlome įvertinti šių nuostatų proporcingumą. Be to, iš šio straipsnio 3 dalies nuostatų galima daryti prielaidą, kad ne darbo dieną ar ne darbo valandomis asmuo bus nušalinamas be įsakymo nušalinti, t. y., be teisinio pagrindo. Tokios nuostatos neužtikrina teisinio reguliavimo bei asmenų teisinio statuso aiškumo. Subjektai turi žinoti, kokio elgesio iš jų yra tikimasi, nes teisinio tikrumo principas reikalauja, jog teisinių santykių subjektai būtų tikri dėl savo teisinės padėties. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad šio straipsnio 6 dalyje nustatytas 10 darbo dienų terminas, per kurį pareigūnui išmokamas darbo užmokestis už nušalinimo laikotarpį, o Statuto projekto 39 straipsnio 14 dalyje – 20 darbo dienų terminas šiam darbo užmokesčiui išmokėti, nepaaiškinant skirtingo termino nustatymo motyvų.

18. Statuto projekto 22 straipsnyje keičiamo Statuto 46 straipsnio 6 dalis suponuoja neaiškumą dėl jos suderinamumo su Lietuvos Respublikos darbo kodekso 193 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtimi, kad „kolektyvinėse sutartyse, sudaromose nacionaliniu, šakos ar teritoriniu lygmeniu, įtvirtintomis darbo teisės normomis galima nukrypti nuo šiame kodekse ar kitose darbo teisės normose nustatytų imperatyvių taisyklių, išskyrus taisykles, susijusias *su maksimaliuoju darbo ir minimaliuoju poilsio laiku*, darbo sutarties sudarymu ar pasibaigimu, minimaliuoju darbo užmokesčiu, darbuotojų sauga ir sveikata, lyčių lygybe ir nediskriminavimu kitais pagrindais <...>“, bei įvertinamos siūlomo reguliavimo taikymo galimybės praktikoje. Siūlytina konkretizuoti, kokie reikalavimai šiuo atveju turimi mintyje ir pateikti papildomos informacijos Projektų aiškinamajame rašte dėl tokios nuostatos realizavimo.

19. Atkreipiame dėmesį, kad į Statuto projekto 23 straipsnyje keičiamo 47 straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo apimtį patenka ir ekstremaliųjų situacijų atvejai, tad jų nurodymas vertinamo straipsnio 1 dalies 10 punkte perteklinis.

20. Statuto projekto 23 straipsnyje keičiamo 47 straipsnio 3 dalyje turi būti aiškiai nustatytas asmens su negalia ir jį slaugančio pareigūno tarpusavio santykis, ar šiuo atveju asmuo su negalia yra šeimos narys, kaip yra apibrėžta 32 straipsnio 8 dalyje, ar artimas giminaitis, ar kartu su pareigūnu gyvenantis asmuo, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos ar specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, o nuo 2024 m. sausio 1 d. vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatomis - individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis arba individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos trečio ar ketvirto lygio poreikis, ar kita). Ši pastaba taikytina ir Statuto projekto 24 straipsniui.

21. Statuto projekto 29 straipsniu keičiamo Statuto 64 straipsnio 3 dalyje išlyga „išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį“, klaidina, nes atsižvelgiant į 2 dalies turinį, tampa neaišku, kuris atvejis turimas mintyje (ar nurodytas išimtyje?). Siūlome pašalinti interpretavimo galimybę.

22. Statuto projekto 29 straipsniu keičiamo Statuto 64 straipsnio 5 dalyje siūloma įtvirtinti, kad butpinigių skyrimo ir mokėjimo sąlygas ir tvarką, taip pat jų mokėjimo kontrolės tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Siūlome įvertinti, ar siekiant siūlomo reguliavimo tikslų, nurodytų Projektų aiškinamajame rašte, dėl butpinigių mokėjimo skaidrumo, aiškumo, vienodo taikymo praktikos ir siekio šalinti pareigūnų piktnaudžiavimo atvejus, butpinigių skyrimo sąlygos neturėtų būti įtvirtintos Statute, o skyrimo ir mokėjimo tvarka detalizuojama įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.

23. Statuto projekto 35 straipsniu keičiamoje Statuto 77 straipsnio 6 dalyje siūlomas reguliavimas svarstytinas taikymo aspektu, nes asmeniui mirus, jo turėta sąskaita banke ar kitose kredito įstaigose yra blokuojama gavus Gyventojų registro duomenis, ir gali būti uždaroma paties banko iniciatyva, jei joje nėra lėšų ar yra mokėjimų įsiskolinimai. Siūlytina įvertinti, ar šiuo atveju neišmokėta išmoka neturėtų būti išmokama įpėdiniui, pateikusiame paveldėjimo dokumentus. Pastebime, kad analogiškas reguliavimas turėtų būti taikomas ir Statuto 59 straipsnyje nustatytam reguliavimui dėl kompensacijų pareigūno ar kursanto mirties atvejais išmokėjimo.

24. Statuto projekto 38 straipsniu pildomo 80² straipsnio 2 dalies formuluotėje atsisakytina nuostatos „išskyrus tai, kad“ kaip perteklinės ir sudarančios neaiškumą dėl tokios išimties reikalingumo, jei tai laikytina mokėjimo sąlyga.

25. Statuto projekto 38 straipsniu pildomo 80² straipsnio 4 dalis numatanti buvusių pareigūnų grąžinimą į vidaus tarnybą, derintina su Statuto 80 straipsniu, kuriame tokios išlygos nenumatytos. Taip pat nėra sureglamentuota, ar pagal šio straipsnio 4 dalį, kuomet pasibaigus Statuto 47 straipsnio 1 dalies 1-10 punktuose nurodytoms aplinkybėms pareigūnai bus atleidžiami iš vidaus tarnybos, jie vėl bus įtraukti į personalo rezervą iš karto, ar turės vėl iš naujo pateikti rašytinį prašymą. Jeigu jie atleisti iš vidaus tarnybos „automatiškai“ bus išbraukiami ir iš pareigūnų rezervo, tokiu atveju turi būti koreguojami ir 80³ straipsnyje nurodyti išbraukimo iš rezervo pagrindai (arba nurodyti, kad išbraukiamas iš pareigūnų rezervo, jeigu pasitelkiamas pareigūno pareigoms atlikti).

26. Atsižvelgiant į įstatymų projektų svarstymo ir priėmimo Vyriausybėje bei Seime procedūras ir terminus, siūlome įvertinti Statuto projekto 39 straipsnio 2 dalyje teikiamos įsigaliojimo datos – 2023 m. rugsėjo 1 d. – aktualumą. Be to, turėtų būti tikslinama Statuto projekto 39 straipsnio 3 dalies nuostata, konkretizuojant terminus, iki kada *Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos* ar kitos valstybės institucijos bei įstaigos turi priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

27. Įgyvendinamųjų nuostatų (Statuto projekto 39 straipsnis) 8 dalyje perkėlimas į pareigas turi būti siejamas ne su galėjimu išduoti leidimą, o su faktu – tokio leidimo turėjimu.

28. Statuto projekto 39 straipsnio 17 dalį tikslinga pildyti ir kitomis procedūromis, kurioms būtų aktualus Statuto pakeitimų taikymas pereinamuoju laikotarpiu, pavyzdžiui, dėl nustatytos žalos atlyginimo mokėjimo, dėl atostogų suteikimo.

29. Dėl *Lietuvos Respublikos muitinės įstatymo Nr. IX-2183 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto*, pastebime, kad šio projekto 2 straipsnis turėtų būti keičiamas, numatant ne tik įsigaliojimo, bet ir įgyvendinimo nuostatas, t. y., papildant straipsnio pavadinimą, 1 dalyje numatant išimtį dėl 2 dalies įsigaliojimo ir 2 dalyje nustatant pavedimą finansų ministrui patvirtinti įgyvendinamuosius teisės aktus.

30. Dėl *Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 15, 18, 28 ir 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 29-1 straipsniu įstatymo projekto*:

30.1. Siūlome šio projekto 3 straipsnyje bei 4 straipsnyje dėstomuose pakeitimuose patikslinti nuostatą „atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas“, kuri stokoja apibrėžtumo, pavyzdžiui, siūlytume apibrėžti funkcijas, kurios būtų aktualios šiame kontekste - „funkcijos, susijusios su profesinio mokymo veikla“ ar pan.

30.2. Šio projekto 6 straipsnio 2 dalyje siūlytina konkretizuoti subjektus, kurie turi priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, todėl nurodytinas finansų ministras, vidaus reikalų ministras, teisingumo ministras. Taipogi, reikėtų papildomai įvertinti, ar Vyriausybė ir kitos valstybės institucijos šiuo atveju turi priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

31. *Dėl Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 2, 6, 7, 13, 14, 17, 18, 20, 23, 26, 28, 29, 32, 33, 35, 36, 38, 39 straipsnių pakeitimo ir 11 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIV-1732 9, 18 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto* pastebime, kad nors siūlomi pakeitimai ir įsigalios 2024 m. sausio 1 d., tačiau keičiamo įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje, kuri jau galioja, nustatyta, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybė, švietimo, mokslo ir sporto ministras, vidaus reikalų ministras, teisingumo ministras iki 2023 m. rugpjūčio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Projektu siūlomiams pakeitimams įgyvendinti reikalinga, kad būtų priimti įgyvendinamieji teisės aktai, įskaitant ir finansų ministrą, todėl siūlytume įvertinti galimybę pildyti projektą nauju straipsniu, numatant ir keičiamo įstatymo 21 straipsnio 7 dalies pakeitimą.

32. *Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto.* Siūlome, šių projektų straipsnius dėl įsigaliojimo papildyti pakeitimus įgyvendinančiomis nuostatomis (papildant straipsnio pavadinimą, 1 dalyje numatant išimtį dėl 2 dalies įsigaliojimo, nustatant pavedimą Vyriausybei patvirtinti įgyvendinamuosius teisės aktus).

33. *Dėl Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 papildymo 52¹ straipsniu įstatymo projekto:*

33.1. Siūlome įvertinti, ar teikiamoje 52¹ straipsnio 1 dalies nuostatoje iki dvitaškio neturėtų būti vartojamas jungtukas „ir (ar)“ sudarant galimybę dviems nurodytoms institucijoms apmokėti išvardytas sveikatos priežiūros ir reabilitacijos išlaidas. Kita vertus, kai keičiamas Vadovybės apsaugos įstatymas, kuriame nustatytas reguliavimas taikomas Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų, o ne vidaus tarnybos pareigūnų, atžvilgiu, iš siūlomo reguliavimo lieka neaišku, kokia tvarka viena ar kita institucija turėtų išlaidas apmokėti ir koks ryšys su Vidaus reikalų ministerija šiame reguliavimo kontekste. Siūlome įvertinti siūlomo reguliavimo pakankumą ir aiškumą. Jei siekiama nustatyti, kad Vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų medicinos reabilitacijos ir kitų vertiname straipsnyje nurodytų sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų apmokėjimas būtų reguliuojamas 2 dalyje nustatyta tvarka (pavadinimas suponuoja, kad tai sveikatos priežiūros paslaugų teikimo, bet ne išlaidų apmokėjimo tvarka), tai taip ir turėtų būti aiškiai nustatyta, įvertinant ir dviejų nepavaldžių institucijų santykį.

33.2. Šio projekto 2 straipsnio 2 dalyje (atitinkamai ir 52¹ straipsnio 2 dalies nuostatoje) peržiūrėtina nuostata „Vyriausybė ar jos įgaliota institucija“, nes jei Vyriausybės įgaliota institucija būtų tik Vidaus reikalų ministerija (kaip numato galiojantis Vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. 1V-762 „Dėl Vidaus tarnybos sistemos ir Lietuvos Respublikos

vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų medicininės reabilitacijos, prevencinės medicininės ir psichologinės reabilitacijos, sveikatos grąžinamojo ir antirecidyvinio gydymo, kai tai iš dalies apmokama arba neapmokama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, tvarkos aprašo patvirtinimo“), ar įstatyme neturėtų būti konkretizuota, koks subjektas priima tvarką, ir įtvirtintas tokios tvarkos suderinimas su Vadovybės apsaugos tarnybos direktoriumi. Kita vertus, įvertintina, ar ši nuostata neriboja Vyriausybės diskreciją įgalioti ne vieną instituciją patvirtinti reikalingus įgyvendinamuosius teisės aktus.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Indrė Marija Baranauskienė

Tatjana Knyzienė, Indrė Marija Baranauskienė, tel. +37052098862; +37066842882, +37052098949; +37066842305, el. p. tatjana.knyziene@lrv.lt, indre.baranauskiene@lrv.lt